GAZETA LWOWSKA.

W Sobotę **N**ro. **74.** 16. Maia 1818.

Wiadomości kraiowe.

Z Wiednia d. 5. Maia. — N. Pan raczył JX. Michała Korczyńskiego wysłużonego Kanonika Przemyślskiego i Doktora Teologii mianować Scholastykiem katedralnym przy Kapitule Przemyślskiey, tudzież połączony z tym Urząd Scholastyka Szkoł Niemieckich onemuż poruczyć; zaś JX. Faygielowi Dziekanowi katedralnemu, za miane dotychczasowe, z zamiarem zgodne zwierzchnictwo, naywyższe ukontentowanie swoie oświadczyć.

Z Wiednia d. 7. Maia. — Towarzystwo uczonych Akademii Krakowskiey mianowało swoim członkiem korrespondującym, Karola Józefa de Hüttner Doktora praw i Professora Statystiki przy Akademii Lwowskiey. Jego C. K. Mość, raczył nayłaskawiey zezwolić na przyięcie tego zaszczytu.

Wiadomości zagraniczne.

Wielka Brytania.

Kanclerz Izby Skarbowey podał budżet d. 20. Kwietnia w wieczor. Roztrząsano ieszcze raz rozmaite nadzwyczayne nakłady podatkowe, które w tym roku wynosiły 20,951,300 funt. szterl. (roku zeszłego wynosiły 22,304,091). P. Vansittart dowodził, w dokładney bardzo mówie swoiey okolicznie, iak wielce poprawiły się nasze przychody, i twierdzenia swoie poparł wykazem powszechnym Summy ogółowey pochodzącey z przychodów wszelkich podatków. Strona oppozycyyna słabo się temu opierała, i tylko się okoliczności ubocznych, a nie funduszu tego budżetu trzymała. W Izbie wyższey wniósł Lord Lauderdale, aby mianowano wydział, któryby rozpoznał stan pieniędzy papierowych i zapisy kraiowe maiące obieg w Królestwie. Po krótkich rosprawach wniosek ten przecie odrzucony został.

Składka w banku iuż się skończyła. Kanclerz Izby Skarbowey zapowiedział, iż na zastąpienie niedoboru potrzebaby 4 do 500,000 funt. szterl. a iuż podpisano na 7 do 800,000 funt. szterl.

Hiszpania.

Oddanie eskadry Rossyyskiey, mianowanym ze strony Króla Kommissarzom iuż przyszło do skutku. Przeznaczeni do dowodzenia temi okrętami Officerowie marynarki Hiszpańskiey przybyli do Kadyxu wraz z żołnierzami morskiemi i maytkami, osadę eskadry tworzyć maiącymi. Przygotowania zbroyne idą z naywiększym pospiechem w portach Kadyxu i Karthageny i wkrótce popłynie do Ameryki niezmierna wyprawa morska maiąca mężne woysko i sławnych Jenerałów za dowodzców. Mieysca ich przeznaczenia, utrzymywane są w naywiększey taiemnicy; wszystko co tylko w tey mierze głoszono, było tylko samem domysłem. Wiele musiał Rząd łożyć kosztów na tak wielką wyprawę, na skutku którey wspieraią się teraz wszystkie nadzieie Hiszpanii. Tymczasem Korsarze powstańców, którzy krążyli w cieśnienie i zuchwalstwo swoie aż do tego posunęli, że stąpili na brzegi hiszpańskie, zniknęli teraz zupełnie, i obrócili się ku Oceanowi. Przeciwnie zaś zawinęło do Kadyxu z Vera Cruz i Havannah kilkanaście okrętow bogato naładowanych, po naywiększey części z Summami pieniężnemi, dla tamecznych kupców. Listy z Mexyku nadeszłe z temi okrętami, zgadzaią się iednogłośnie na to, że ta tak bogata i piękna część osad Hiszpańskich, coraz bardziey uspokaia się, i że się tam ieszcze tylko kilka porozpraszanych kup powstańców znaydowało, lecz że i te także powoli broń swoię poskładały, aby były uczestnikami dobrodzieystwa amnestyi. Wice-Król Jenerał Porucznik Apodaca pozyskał zupełne zaufanie tamteyszych mieszkańców tak przez mądrość użytych środków, iako też przez wytrwałość swoię i łagodność.

W wielu północnych Prowincyach Hiszpanii trwa ieszcze ciągle zaciąg do woyska, ściąganie żołnierzy i uzbraianie się.

Francya.

Według spisu, podanego Izbie Deputowanych pod d. 16. Kwietnia r. b. liczy obecnie legia honorowa 29000 członków, które pobierać maią wyznaczoną dla siebie pensyę; lecz do teraźnieyszych przychodów na to przeznaczonych, niestaie kilkunastu milionów franków; wynoszą one teraz tylko 6,849,000 franków; z którego to powodu naywiększa część legionistów, nie będzie mogła iak tylko połowę pensyi pobierać.

K

Dnia 18. Kwietnia toczyła się daley sprawa przeciwko P. Fievée przed Sądem Paryzkim Policyi poprawczey. (*Obaczyć Nr.* 70. *gazety naszey*). Napływ ludzi ciekawych, osobliwie stanu wyższego, był tak mocny, iak przed ośmioma dniami. Ze strony Adwokatów, którzy z tego powodu stali w ciaśnem bardzo mieyscu, słyszeć się dał głos po kilka razy: Zrobić mieysce dla Adwokatów! to spowodowało Prezesa, że zalecił aby się uciszono, i między innemi rzekł: Niepodobna, aby krzyk tak nieprzyzwoity, wzniecali prawdziwi Adwokaci! Po przywróceniu spokoyności słuchano mowy P. Fievée którą miał na swoią obronę, a po którey odezwał się za nim Adwokat iego P. Hennequin. Przerywano P. Hennequin kilka razy mowę, przez żywe oklaski, osobliwie wtenczas; gdy wyiaśniaiąc używane przez klienta swoiego słowa „dobroć duszy", „litość" w których Prokurator Królewski P. Marchangy, upatrywał ubliżenie winnego Królowi poszanowania, znalazł zręczność zrobienia świetnego rysu wystawuiącego charakter Króla, głębokie wiadomości Jego, i moc ducha. Wrażenie, które sprawiła iego mowa działało tak mocno, na umyśle iego, iż nie mógł daley mowić i temi słowy zakończył: Nie mam iuż więcey nic do mowienia! Słowa te pociągnęły za sobą znowu powszechny okrzyk. Na wniesienie Prokuratora Królewskiego odroczono ciąg dalszy tey sprawy do dni ośmiu.

W Sobotę d. 25. z. m. udzielęno Izbie Deputowanych wiadomości dyplomatyczne i finansowe tyczące się likwidacyi długow zagranicznych o czem Dzienniki Paryzkie dniem przody donosiły. Po długiey mowie, mianey przez Xięcia de Richelieu, Ministra spraw zewnętrznych i Prezesa Rady Ministrów, przełożono następuiący proiekt do prawa: Art. 1. Dla całkowitego i tem zupełnieyszego, uskutecznienia ustanowień traktatu z d. 30. Maia 1814 i Konwencyi z dnia 20. Listooada 1815 tyczących się wypłaty długów zaciągniętych przez Francyę przed tą epoką za granicą obecnego Państwa swoiego, utworzony ma bydź stały dochod 16 milíionów 40,000 frankow wynoszący, a maiący wartości w kapitale 320 miliionow 800,000 franków, który z użytkiem poczynaiącym się od d. 22. Marca 1818 do wielkiey księgi długów kraiowych wpisywany będzie. 2. Ministrowi przychodow pozwala się pożyczka na 24 miliionów przychodu. W skutku tego upoważniony iest Rząd tworzyć dochody aż do uzupełnienia tey Summy, i takowe do wielkiey księgi długów kraiowych kazać wpisywać, które wszelako, na to tylko użytemi bydź mogą ażeby uzupełnić wypłatę Summ które się należą sprzymierzonym mocarstwom iako kontrybucya woienna, a to stosownie do Art. 4. traktatu z d. 20. Listopada 1815. W ciągu posiedzenia r. 1818 zdany ma bydź rachunek z czynności, któreby mocą powyżey umieszczonego artykułu drugiego zayść miały. Dan w Zamku naszym Tulieriach d. 25. Kwietnia roku Pańskiego 1818 a panowania naszego 23go, podpisano Ludwig.

Na posiedzeniu Izby Deputowanych z d. 23. Kwietnia, przewodniczył znowu P. Deserre, przyszedłszy iuż zupełnie po swoiey słabości do zdrowia. Po zaszłych w części znowu bardzo żywych rozprawach przyięto co do głowney istoty rzeczy podziały budżetu, tyczące się wydatkow Ministra przychodów i Ministra woyny. Proiekt umieszczony między wydatkami Ministra przychodów, aby wyznaczyć 16 miliionow frankow na skupowanie obcego tiationu zwrócono Kommissyi, aby się ieszcze raz nad tym proiektem zastanowiła i o skutku rozwag swoich doniosła. Na wydatki dla Ministra sprawiedliwości, spraw zagranicznych i wewnętrznych, zezwolono iuż dawniey, stosownie do uczynionego przez Kommissyę proiektu; lecz zaszły były w przódy bardzo burzliwe rozprawy, szczególniey co do wydatków Ministra sprawiedliwości, gdy przyszło do mówy o wypadkach w Lugdunie i do zapytania, czyli Rada Stanu w teraznieyszey swoiey postaci iest konstytucyyna.

Królestwo Polskie.

Dalszy ciąg Seymu Królestwa Polskiego.

Izba Poselska.

Posiedzenie dnia 24go Kwietnia wieczorem.

Gdy się o 7 wieczorem Członki Izby zgromadziły, JW. Marszałek zawiadomił, iż stosownie do wezwania na dzisieyszem rannem posiedzeniu, czytane będzie Izbie ogólne zdanie sprawy w uwagach nad rapportem tak Rady Stanu, iako też i obrazem kraiu, iaki przez JW. Ministra Spraw Wewnętrznych przy rozpoczęciu obrad Seymowych był przedstawiony, a które to uwagi stosownie do artykułu 154 Statutu organicznego przez Kommissye połączone zredagowane zostały. — Tymkończem dał głos JW. Godlewskiemu Posłowi Maryampolskiemu członkowi Kommissyi do praw Skarbowych, który przełożył Izbie uwagi nad rapportem JW. Ministra Spraw Wewnętrznych w dniu 27. Marca na pierwszem posiedzeniu Seymowem Izb połączonych odczytanym, iako wystawuiącym obraz kraiu we wszystkich częściach iego Administracyi, do tego czasu doprowadzoney.

Następnie czytali uwagi nad rapportem Rady Stanu, w dniu 28. Marca Seymowi złożonym, a to stosownie do kategoryy w nim z kolei umieszczonych, iako to:

JW. Józef Hrabia Małachowski Poseł Lubartowski członek Kommissyi do praw administracyynych stosowny czytał Wstęp do tych uwag.

Uwagi nad Wydziałem Obrządków Religiynych wypracował i czytał JW. Dawid Oebschelwitz Poseł Krakowski członek Kommissyi do praw administracyynych.

Zdanie i spostrzeżenia nad Wydziałem Oświecenia publicznego JW. Stanisław Grabowski Poseł Stanisławowski, członek teyże Kommissyi.

JW. Obniski Poseł Łosicki, członek Kommissyi do praw cywilnych i kryminalnych, uwagi nad Wydziałem Sprawiedliwości.

Nad wydziałem Administracyi wewnętrzney kraiu przełożył uwagi JW. Józef Hrabia Małachowski.

Tytuł miast rozbierał JW. Niemojewski Poseł Kaliski, członek Kommissyi do praw organicznych i administracyynych. — Co do kunsztów, przemysłu i handlu JW. Hrabia Komorowski Poseł Kielecki, członek teyże Kommissyi, nad szczegółami tego przedmiotu w Rapporcie Rady Stanu obiętemi uwagi przełożył.

Kommunikacye lądowe rozbierał w swych uwagach JW. Niemoiewski.

W przedmiocie tytułów: Kommunikacyy wodnych i rzek, czytał uwagi Hrabia Komorowski.

Tytuł Gornictwa rapportem obięty rozbierał JW. Józef Hrabia Małachowski.

O Dyrekcyi Policyi i Poczt mówił JW. Niemoiewski.

Wydział Kommissyi Woyny JW. Onufry Hrabia Małachowski Poseł Szydłowiecki, członek Kommissyi Skarbowey, w uwagach swych przedstawił.

JW. Hrabia Poletyło Poseł Krasnostawski, członek teyże Kommissyi, również nad tym wydziałem czynił uwagi. O wydziale Skarbowym miał rzecz JW. Kunicki Poseł Włodawski, członek także Kommissyi. Nad wydatkami w tymże wydziale spostrzeżenia i uwagi czytał JW. Godlewski.

O tytułach Prokuratoryi jeneralney i Izby Obrachunkowey przełożył uwagi JW. Słubicki Poseł Brzeski. — Nakoniec JW. Godlewski zamknięcie tych uwag nad rzeczonym rapportem Rady Stanu odczytał.

Po tych uwagach postępuiąc JW. Marszałek w myśl art. 154 Stat. Org. dał głos JW. Józefowi Hrabi Małachowskiemu Posłowi Lubartowskiemu, który Izbie Poselskiey przeczytał ułożony przez siebie Adres do N. Pana, do którego dołączone bydź miały rzeczone uwagi nad rapportem Rady Stanu.

Gdy Izba Poselska, uznawszy takowy Adres zgodnym z uczuciami swemi dla tego nayłaskawszego i naylepszego z Monarchów, iednomyślnie go uchwaliła i przyięła, JW. Marszałek postępuiąc w myśl rzeczonego wyżey artykułu Statutu Organicznego wyznaczył do tey Deputacyi 10 członków następuiących:

JW. Stanisława Hrabię Grabowskiego Posła Stanisławskiego.

— Hrabię Moszyńskiego Posła Staszowskiego.

— Józefa Hrabię Małachowskiego Posła Lubartowskiego.

— Onufrego Hrabię Małachowskiego Posła Szydłowieckiego.

— Jana Hrabię Poletyło Posła Krasnostawskiego.

— Dawida Oebschelwitz Posła Krakowskiego.

— Wincentego Niemojewskiego Posła Kaliskiego.

— Leona Dębowskiego Posła Kazimierskiego.

— Augustyna Słubickiego Posła Brzeskiego.

— Woyciecha Kunickiego Posła Włodawskiego.

Po uchwaleniu przez Izbę powyższego Adressu i wyznaczeniu osób do Deputacyi odnieść go maiącey do podnóżka Tronu, prosił o głos JW. Linde Deputowany z miasta Warszawy Cyrkułu IV., który przełożył Izbie, iż zbyteczną iest rzeczą w drobny rozbiór Rapportu od Rządu podanego wchodzić; że powinniśmy też nieco wierzyć i temu Rapportowi; że niemożna nakoniec przykrych czynić wyrzutów Ministrom, gdyż ci równie niebędąc naocznemi świadkami, sądzić muszą także z złożonych Rapportów przez swych podwładnych; nakoniec że są ludźmi i mylić się mogą; a chwaląc krótkość i dobitność podobnych uwag przez Izbę Senatorską zredagowanych, prosił, aby i z Izby Poselskiey w takiż sposób ułożone bydź mogły.

JW. Godlewski odpowiadaiąc na powyższy wniosek, oświadczył, iż własnie Kommissye w tymże duchu miały zamiar to uczynić, lecz krótkość czasu niedozwoliła; nakoniec mówił, że dla wiadomości Izby Kommissye ze wszystkiemi w szczegółach spostrzeżeniami chciały w tey mierze oświecić, że również będąc zdania z JW. Marszałkiem, żądały, by tylko wiedzieć, w iaki sposób takowe skrócenie dopełnić.

JW. Raymund Rembieliński Poseł Biebrzański, uniewinniaiąc także popełnić się mo-

)(2

gące uchybienia przez Urzędników, które częstokroć może nie z ich nawet winy wyniknąć mogą, był równie za skróceniem tych uwag.

JW. Dębowski Poseł Kazimirski w przymówieniu się światłem i gruntownem wykazał, iż po części wady administracyyne były skutkiem okoliczności czasowych, i nieledwie raptownych przemian Rządu kraiowego. Mówił daley, iż w uwagach tych trzeba rozwiiać i wyiaśnić zasady konstytucyyne, a dotknąć tych działań, które Izba za antykonstytucyyne uważać może, a zgdzaiąc się ze zdaniem JW. Lindego, aby w skróconym sposobie rzeczone uwagi N. Panu przedstawione były, dodał niektóre myśli, któreby do tych dołożyć należało; i tak, co do Wydziału Sprawiedliwosci, aby (Jury d'accusation) Sądy przysięgłe ustanowionemi bydź mogły. Nakoniec wspomniał w tychże uwagach: O zaległościach podatkowych, o Soli, o anticipowanych Liwerunkach, o potrzebie zasad w exekucyach, i dla tego na ostatku wniosł, iakby dobrze było, gdyby Ministrowie na takich posiedzeniach w Izbie znaydowali się, gdzieby dostateczeniey rzeczone szczegóły obiaśnić, i sprostować czynione uwagi mogli.

JW. Przeździecki Poseł Brzezinski dodał uwagę względnie monopolium tabaki, aby ten szczegół obszerniey mógł bydź obięty.

JW. Szołowski Poseł Łęczycki uwielbiaiąc prace Kommissyy w udzieleniu tak rozbiorowych uwag nad rapportem Rady Stanu, oświadczywszy prócz tego niektore zdania, był także za krótszym uwag N. Panu przedstawieniem.

JW. Krysiński Deputowany z miasta Warszawy Cyrkułu V. podobnież wyłuszczył, iż niezawsze uchybienia Rządowe przypisywać trzeba złey chęci Rządzących, lecz szukać przyczyn należy w samych zasadach administracyynych, i tu przystąpił do obszernego rozbioru pięciu głównych powodów, do których wytknięte wady w uwagach Administracyi kraiowey chciał zastosować.

JW. Marszałek w tem mieyscu uczynił uwagę JW. przymawiaiącemu się, aby od materyi niezbaczał.

JW. Nowakowski Poseł Tarnogrodzki żądał także skrócenia uwag, i podał myśl, aby JW. Marszałek był upoważniony do wybrania trzech lub więcey Kommissarzów, którzyby się krótkiem zebraniem uwag zaięli; w końcu dodał spostrzeżenia co do miast, o których JW. Niemoiewski mówił.

JW. Niemoiewski Poseł Kaliski na powyższy wniosek odpowiedział, i z swey strony uwagi te obiaśnił.

Równie JW. Grabowski Poseł Węgrowski obstawał, aby uwagi odczytane w krótki opis zebrano.

JW. Szymczykiewicz Poseł Lelowski podobnież wniósł, aby chcąc mieć użytek z tyle razy rzeczonych uwag, nie tak szczegółowo, iak ie słyszano, lecz w ogólnym rysie Nayiaśnieyszemu Panu przedstawiono.

Po tylu głosach JW. Marszałek wniósł głosowanie dla roztrzygnienia, czyli uwagi tak, iak są podane, czyli też w krótszym sposobie zebrane, N. Panu przy Adressie złożone bydź maią? Lecz Izba iednomyślnie odezwawszy się za ich skróceniem, upoważniła JW. Marszałka, aby wybrał kilka osób, któreby się zaięły zredagowaniem ogólnego rysu z złożonych przez Kommissye uwag nad rapportem Rady Stanu.

Dopełniaiąc więc JW. Marszałek takowego iednomyślnego wezwania Izby, przeznaczył z grona osób Kommissye Seymowe składaiących:

JW Wnych Józefa Hrabię Małachowskiego.
Stanisława Hrabię Grabowskiego.
Augustyna Słubickiego
i Woyciecha Kunickiego,

polecaiąc im, aby w iak naykrótszym czasie z uwag wspomniony ogólny rys z wytknięciem ważnieyszych przedmiotów wypracowali, i Izbie podali. — Po czem posiedzenie, które od 7mey wieczorem do godziny przeszło drugiey po północy trwało, odłożył do dnia 25go.

Izba Senatorska

Posiedzenie dnia 25go Kwietnia.

Przywoławszy JW. Prezyduiący Izbę do porządku, wezwał JW. Kasztelana Matuszewica, aby zredagowany przez siebie Adres do N. Pana, przy którym uwagi nad Rapportem Rady Stanu z teyże Izby dołączone będą, odczytał.

W skutku tego wezwania czytał Izbie Senatorskiey tenże JW. Kasztelan adres do Nayiaśnieyszego Pana!

Następnie, za wezwaniem JW. Prezyduiącego, złożyła Izba czułe podziękowanie tym Członkom swych Kommissyy, którzy się do redakcyi uwag nad Rapportem Rady Stanu pracą i światłem przyłożyli; a wyznaczywszy na członków Deputacyi JO. Xięcia Woiewody Adama Czartoryskiego, i JWW. Kasztelanów Czarneckiego, Badeniego, Matuszewica i Kochanowskiego, którąby tak Adres, iakoteż i rzeczone uwagi nad Rapportem złożyła Nayiaśnieyszemu Panu, posiedzenie publiczne odłożył do dnia 27. Kwietnia na godzinę programatem oznaczoną.